

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

AGENCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA OKOLJE

Vojkova 1b, 1000 Ljubljana

T: 01 478 40 00

F: 01 478 40 52

E: gp.arso@gov.si

www.arso.gov.si

Številka: 35400-315/2019-40

Datum: 31. 7. 2019

Agencija Republike Slovenije za okolje izdaja po uradni dolžnosti na podlagi tretjega odstavka 14. člena Uredbe o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 35/15, 62/15, 84/16, 41/17, 53/17, 52/18, 84/18 in 10/19), na podlagi 220. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06-ZUP-UPB2, 105/06-ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13) ter na podlagi 110d. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06-ZVO-1-UPB1, 49/06-ZMetD, 66/06-OdlUS, 33/07-ZPNačrt, 57/08-ZFO-1A, 70/08, 108/09, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16 in 61/17-GZ, 21/18-ZNOrg in 84/18-ZIURKOE) v upravni zadevi odreditve ukrepov za preprečevanje nastanka okoljske škode povzročitelju SŽ – Infrastruktura, d.o.o., Kolodvorska ulica 11, 1000 Ljubljana, ki ga zastopa direktor Matjaž Kranjc, naslednjo

DOPOLNILNO ODLOČBO

Odločba št. 35400-315/2019-2 z dne 27. 6. 2019, s katero je bilo povzročitelju družbi SŽ – Infrastruktura, d.o.o., Kolodvorska ulica 11, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: povzročitelj) odrejeno, da mora, zaradi izrednega dogodka z dne 25. 6. 2019, na lokaciji izvoza vlaka iz tira 2 na postaji Hrastovlje proti postaji Črnotiče v km 013.990 na kretnici št. 1, izvesti preprečevalne ukrepe, se dopolni tako, da se povzročitelju odredi izvajanje dodatnih ukrepov za preprečevanje neposredne nevarnosti za nastanek okoljske škode in sicer:

1. Povzročitelj mora zagotavljati izvajanje monitoringa koncentracij mineralnih olj ter gladine podzemne vode na vrtinah R-14, R-11, P-21 in V-3/19, pri čemer se mora pogostost monitoringa prilagajati hidrološkemu stanju na lokaciji vrtin in sicer:
 - 1.1 v obdobju, ko je količina padavin manjša od 10 mm/dan:
 - na vrtini P-21 vsak drugi dan;
 - na vrtini R-11 vsak tretji dan;
 - na vrtini R-14 vsakih šest dni;
 - na vrtini V-3/19 vsak drugi dan ter
 - najmanj enkrat dnevno spremljati koncentracijo mineralnih olj na izviru Rižane.
 - 1.2 v roku enega dneva od padavin, višjih od 10 mm/dan, se mora do stabilizacije gladine vrtine:
 - enkrat dnevno spremljati gladino vode in koncentracije mineralnih olj na vrtinah P-21, R-11, R-14 in V-3/19
 - najmanj enkrat dnevno spremljati koncentracijo mineralnih olj na izviru Rižane;
 - 1.3 v primeru, ko struga Hrastovskega potoka ni suha, se mora potok organoleptično opazovati enkrat dnevno.

- 1.4 Povzročitelj mora v primeru zaznanih koncentracij kerozina ali ob bistveno spremenjeni hidrološki situaciji pogostost izvajanja monitoringa prilagoditi v soglasju z Agencijo RS za okolje.
 - 1.5 Povzročitelj mora vse rezultate monitoringa isti dan, ko jih pridobi, takoj posredovati Agenciji RS za okolje in podjetju Rižanski vodovod Koper d.o.o. – s.r.l., v primeru zaznanih koncentracij kerozina pa tudi Upravi RS za zaščito in reševanje ter Nacionalnemu inštitutu za javno zdravje.
 - 1.6 Povzročitelj mora poročilo o izvedenem monitoringu, ki ga mora izvajati v skladu s to točko izreka v obdobju do 30. 9. 2019 predložiti Agenciji RS za okolje v potrditev v roku 20 dni po preteku tega obdobja. Nadaljnja poročila o izvedenem monitoringu mora povzročitelj Agenciji RS za okolje v potrditev predložiti v naslednjih rokih: 31. 3. 2020, 30. 9. 2020 in 31. 3. 2021.
 - 1.7 Pogostost izvajanja monitoringa se po 30. 9. 2019 v soglasju z Agencijo RS za okolje prilagaja glede na predloženi načrt izvajanja monitoringa s strani povzročitelja. Povzročitelj mora načrt izvajanja monitoringa v obdobju od 30. 9. 2019 dalje, predložiti Agenciji RS za okolje v potrditev do 2. 9. 2019.
2. Povzročitelj mora zagotoviti ukrepe za omejitev širjenja in obvladovanja oblaka kerozina z izvedbo novih vrtin, in sicer mora:
 - 2.1 Izvesti georadarske meritve z namenom, da se locira oblak kerozina;
 - 2.2 Izvesti pregled vrtin s karotažnimi meritvami;
 - 2.3 Po končanih vrtalnih delih opraviti čiščenje (aktivacijo) vrtine ter črpalni preizkus;
 - 2.4 Zaceviti vrtino s filtrskimi cevmi in vanjo ob ugotovitvi prisotnosti kerozina, v primerni koncentraciji za sanacijo, vgraditi potopno črpalko, za potrebe črpanja onesnažene vode s kerozinom;
 - 2.5 Zagotoviti zadrževalni bazen, za potrebe črpanja vode iz vrtine, zaradi zagotavljanja analiz te črpane vode, s katero se bo potrdila ustreznost za odvajanje v okolje.
 - 2.6 Predložiti program rabe vrtine V-3/19.
 3. Povzročitelj mora pred pojavom onesnaženosti podzemne vode s kerozinom pripraviti in v potrditev Agenciji RS za okolje posredovati v roku 30 dni od vročitve te odločbe:
 - načrt priprave vrtin R-11 in R-14 za odstranjevanje kerozina, s predhodno izvedbo karotažnih meritev in
 - načrt priprave vrtine za odstranjevanje kerozina na vrtini V-3/19.
 4. Povzročitelj mora ob upoštevanju načrtov iz točke 3. tega izreka pripraviti načrt sanacije za območje onesnaženja in za primer širjenja oblaka onesnaženja ter ga v potrditev Agenciji RS za okolje posredovati v roku 30 dni od vročitve te odločbe. Načrt sanacije mora vključevati:
 - načrt izvedbe črpanja iz vrtin R-11, R-14 in V-3/19 v primeru pojava prisotnosti onesnaženosti podzemne vode s kerozinom ter
 - načrt odvajanja in čiščenja izčrpane vode s predvideno izvedbo izpusta v okolje.
 5. Povzročitelj mora v primeru onesnažene vode s kerozinom na vodotoku Rižane in ostalih površinskih vodah v zaledju izvira Rižane obvestiti Upravo za zaščito in reševanje, Center za

obveščanje, hkrati mora povzročitelj obvestiti Upravo za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Nacionalni institut za javno zdravje in Ribiško družino Koper.

6. O stroških postopka in stroških preprečevalnih ukrepov v upravni zadevi št. 35400-315/2019 bo izdan poseben sklep.

Obrazložitev

Agencija Republike Slovenije za okolje, ki kot organ v sestavi Ministrstva za okolje in prostor opravlja naloge s področja varstva okolja (v nadaljevanju: naslovni organ), je v skladu s tretjim odstavkom 110d. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06-ZVO-1-UPB1, 49/06-ZMetD, 66/06-odl.US, 33/07-ZPNačrt, 57/08-ZFO-1A, 70/08, 108/09, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17-GZ, 21/18-ZNOrg in 84/18-ZIURKOE, v nadaljevanju ZVO-1) dne 27.6.2019 po uradni dolžnosti začela postopek odreditve izvedbe preprečevalnih ukrepov, da se prepreči možnost nastanka okoljske škode zaradi izrednega dogodka z dne 25.6.2019 ob 14.10 uri v kraju Hrastovlje, Mestna občina Koper, ki je imel za posledico onesnaženje delov okolja, povzročitelju SŽ – Infrastruktura, d.o.o., Kolodvorska ulica 11, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju povzročitelj). Povzročitelj je z dopisom št. 70308-3/2019-96 z dne 27.6.2019 naslovni organ obvestil o nastalem izrednem dogodku, naslovni organ je nato izdal odločbo št. 35400-315/2019-2 z dne 27. 6. 2019, s katero je povzročitelju odredil izvedbo preprečevalnih ukrepov na lokaciji izvoza vlaka iz tira 2 na postaji Hrastovlje proti postaji Črnotiče v km 013.990 na kretnici št. 1 (relacija Divača – Koper), kot to izhaja iz izreka citirane odločbe. Povzročitelju je naslovni organ nato izdal dopolnilno odločbo št. 35400-315/2019-6 z dne 28. 6. 2019 (v nadaljevanju: dopolnilna odločba z dne 28. 6. 2019) in dopolnilno odločbo št. 35400-315/2019-19 z dne 3. 7. 2019 (v nadaljevanju: dopolnilna odločba z dne 3. 7. 2019) v zvezi z izrednim dogodkom na lokaciji izvoza vlaka iz tira 2 na postaji Hrastovlje proti postaji Črnotiče v km 013.990 na kretnici št. 1, s katero je odredil izvajanje dodatnih ukrepov za preprečevanje neposredne nevarnosti za nastanek okoljske škode, kot to izhaja iz izrekov citiranih dopolnilnih odločb.

Iz 7. točke 3. člena ZVO-1 izhaja, da je povzročiteljica ali povzročitelj obremenitve okolja pravna ali fizična oseba, ki neposredno ali posredno, izključno ali hkrati onesnažuje okolje, rabi naravne dobrine ali povzroča tveganje za okolje ali povzroči okoljsko nesrečo ali okoljsko škodo.

Naslovni organ je ugotovil, da povzročitelj opravlja dejavnost iz točke 9. drugega odstavka 110a. člena ZVO-1, tj. prevoz nevarnega blaga ali onesnaževal po železnici. Kot povzročitelj obremenitve, ki izvaja dejavnost, ki je določena v drugem odstavku 110.a člena ZVO-1, je povzročitelj, skladno s prvim odstavkom 110.a člena ZVO-1 objektivno odgovoren za preprečevanje neposredne nevarnosti za nastanek okoljske škode in za preprečevanje oziroma sanacijo okoljske škode. To glede na četrti odstavek istega člena pomeni, da mora sprejeti in izvesti vse ukrepe za preprečitev nastanka okoljske škode oziroma sanacijo okoljske škode skladno z določbami ZVO-1.

Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06-ZUP-UPB2, 105/06-ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13, v nadaljevanju: ZUP) v prvem odstavku 220. člena določa, da če pristojni organ ni z odločbo odločil o vseh vprašanjih, ki so bila predmet postopka, lahko izda na predlog stranke ali po uradni dolžnosti posebno odločbo o vprašanjih, ki v že izdani odločbi niso zajeta (dopolnilna odločba). Na podlagi vseh ugotovljenih dejstev je naslovni organ določil dodatne preprečevalne ukrepe in podlagi predhodno ugotovljenih dejstev odločil kot to izhaja iz izreka te odločbe.

Kot je bilo že pojasnjeno, je povzročitelj z dopisom št. 70308-3/2019-96 z dne 27.6.2019 naslovni organ obvestil, da je pri izvozu vlaka 47882 iz tira 2 na postaji Hrastovlje proti postaji Črnotiče v km 013.990 na kretnici št. 1 prišlo do iztirjenja šestih vagonov, in sicer 6, 7, 8, 9, 10

in 11 vagona v sestavi vlaka. Vlak je prevažal nevarne snovi, in sicer kerozin. Sedma cisterna je bila poškodovana, tako da je prišlo do izteka kerozina.

Iz tretjega odstavka 110.d člena ZVO-1 izhaja, da če je ministrstvo obveščeno ali samo izve za neposredno nevarnost za nastanek okoljske škode, lahko od njenega povzročitelja zahteva določene informacije o tej nevarnosti ali z odločbo odredi izvedbo preprečevalnih ukrepov, vključno s podrobnejšimi navodili za njihovo izvedbo. Iz četrtega odstavka 110.b člena ZVO-1 izhaja, da je okoljska škoda, povzročena tlom, vsako onesnaženje z emisijami v, na ali pod tla, ki lahko ogrozi zdravje ljudi in presega predpisane standarde kakovosti tal iz 23. člena ZVO-1. Okoljska škoda na vodah je glede na tretji odstavek 110.b člena ZVO-1 definirana kot škoda z večjim škodljivim vplivom na ekološko, kemijsko, količinsko stanje ali ekološki potencial vode skladno z določbami ZVO-1 in predpisov o vodah, razen če gre za dopustne izjeme pri izpolnjevanju ciljev, ki se nanašajo na doseganje dobrega stanja voda po predpisih o vodah.

Kerozin, ki je iztekel v tla, je bil z zemljino in tolčencem odstranjen iz območja nesreče, zato okoljska škoda tlom ni bila povzročena. Ker pa se je ostala količina izlitega kerozina izgubila v razpokano apnenčasto podlago pod železniškim nasipom, obstaja neposredna nevarnost, da bo onesnaževalo prodiralo v globino skozi nenasičeno cono vodonosnika in doseglo podzemno vodo. V kolikor bo onesnaženje doseglo podzemno vodo, bodo neposredno ogroženi vodni viri Rižane. Oblak kerozina v apnenčasti kamnini torej predstavlja neposredno nevarnost za nastanek okoljske škode na podzemni vodi in na vodotoku Rižane in njenih pritokih, kjer bi lahko nastal večji škodljiv vpliv na ekološko, kemijsko, količinsko stanje ali ekološki potencial vode, skladno z določbami ZVO-1 in Zakona o vodah; izvir Rižane pa predstavlja tudi vir pitne vode, kar posledično lahko vpliva tudi na zdravje ljudi.

Naslovni organ je dne 2. 7. 2019 s strani Geološkega zavoda Slovenije prejel »Načrt reševanja onesnaženja s kerozinom v železniškem predoru Dol pri Hrastovljah« (v nadaljevanju: Načrt). Naslovni organ pojasnjuje, da ima Geološki zavod Slovenije pridobljeno pooblastilo naslovnega organa v skladu s 97. členom ZVO-1. V Načrtu je podana Ocena stanja z dne 2. 7. 2019 ob 8.00 uri. Kot izhaja iz Načrta, naj bi po oceni izteklo okoli 10.000 litrov kerozina. Z odstranjevanjem zemljine je bilo odstranjeno med 150 in 1.000 litrov kerozina. Pri reševanju in odstranjevanju ponesrečene cisterne je bilo v predoru na mestu izlitja uporabljeno 3.500 l vode z dodatki za pripravo pene, ki so jo gasilci uporabili za prekritje onesnaženja za zmanjšanje izhlapevanja in za proti požarno in proti eksplozijsko varnost. Gre za 70 litrov penila (50 litrov Alkoseal 3-6LT in 20 litrov Silv-ex) (velja za obdobje od 25.6.2019 do 28.6.2019).

K 1. točki izreka:

Po izlitju kerozina v železniškem predoru v Dolu pri Hrastovljah se je na izviru Rižane in na globoki vrtini v Podračju ČRP 13 (R-13), od koder Rižanski vodovod Koper (RVK) črpa pitno vodo, zaradi zaščite tega vodnega vira vzpostavil monitoring, na podlagi katerega se spremlja stanje in sprejema nadaljnje ukrepe, z namenom, da bi se lahko zaznalo onesnaženje že na črpališču vodnega vira. Vzorčenje za mineralna olja se na obeh lokacijah izvaja vsakih 8 ur, na obeh lokacijah se na 2 oz. 4 ure izvaja tudi organoleptični pregled vode. Lokaciji s koordinatami sta navedeni v Tabeli 1:

Tabela 1: Lokacija črpališč

Črpališče	GK Y	GK X
Izvir Rižane	413333	43210
Podračje – ČRP 13 (R-13)	414230	42242

Zaradi nadzora nad širjenjem onesnaženja s kerozinom in izvedbo ukrepov, preden bi onesnaženje doseglo izvir Rižane kot vodni vir Rižanskega vodovoda, ki oskrbuje celotno slovensko Istro, je naslovni organ dne 28. 6. 2019 vzpostavil monitoring mineralnih olj na štirih vaških vodnjakih v zaledju črpališč Rižanskega vodovoda.

Vzporedno je potekalo tudi iskanje hidrogeološko primernejših objektov (vrtin), kjer bi lahko izvajali monitoring mineralnih olj. Na podlagi arhivskih poročil in terenskega ogleda so strokovnjaki za hidrogeologijo Geološkega zavoda Slovenije predlagali, da se v monitoring širjenja oblaka onesnaženja vključijo naslednji objekti v zaledju črpališča Podračja: R-14, P-37, R-11 in P-21. Vrtini P-37 in R-11 zajemata luski Podračje I in Slačka Baba, vrtina P-21 Hrastoveljsko lusko, vrtina R-14 pa zajema iz globljega dela vodonosnika v plasteh, ki izdajajo kot Brgodska luska in luska Slačka Baba. Gauss – Krugerjeve koordinate objektov, ki pa niso geodetsko posnete, so navedene v tabeli 2:

Tabela 2: Lokacija vrtin

Oznaka vrtine	GK Y	GK X
R-11	414561	41961
R-14	414474	42138
P-37	414495	42081
P-21	414754	41255

Ob tem se za določanje hitrosti in smeri toka podzemne vode izvaja tudi meritve gladine na več objektih: stalne in zvezne meritve gladine na R-11, R-14, R-7, P-43 in V-3/19, ter občasne ročne meritve gladine (na 2-3 dni) na vrtinah P-21, P-19, P-25, R-2 in P-41.

Iz Predloga izvajanja meritev in vzorčenja podzemne vode na območju od Podračja do Dola, št. 512-1160/2019 z dne 24. 7. 2019, ki ga je izdelal Geološki zavod Slovenije, izhaja tudi pregled lastnosti predlaganih vrtin, ki temelji na podlagi razpoložljivih podatkov.

V nadaljevanju je podan podrobnejši opis posameznih vrtin, s predlogi Geološkega zavoda Slovenije, v katerih vrtinah je smiselno izvajati monitoring z namenom spremljanja stanja podzemne vode:

R-14

Opazovalna vrtina je ca 280 m oddaljena od črpališča R-13. Vrtina R-14 je v zgornjem delu dokazano povezana s P-35. P-35 je dokazano povezana s črpališčem Podračje. Vendar je zgornji del vrtine sedaj zacevljen s polnimi cevmi. Ker je gladina voda nekaj metrov nižja kot v R-13, se lahko sklepa, da cevitev dobro tesni zgornji del vrtine. Odprte razpoke v zacevljenem delu so na 19-21 m (kaverna zapolnjena z rumenkastim materialom), na 93 m je bil zamik kanala vrtine, verjetno zaradi večje kaverne.

Pretok vode skozi vrtino je možen v necevljenem delu vrtine med 134 in 136,5 m in med 148 – 152 m, kjer je bil navrtan razpokan in zdrobljen apnenec s kavernami. Predvsem pa je pomemben pretok vode skozi vrtino v globlji luski pod flišnimi plastmi, kjer je v necevljenem delu kaverna med 281 – 285 m globine, in kjer je bila v letu 1994 izmerjena tudi izrazita temperaturna anomalija. Voda v njej kaže na redukcijske razmere s povišano prisotnostjo, amonija, železa, mangana in žveplovodika.

Zmogljivost vodnjaka je srednja, okoli 10 l/s.

R-14 ima cevitev premera 335 mm in odprti del vrtine premera 254 mm do 291 m, 216 mm do 500 m ter 170 mm do 550 m.

STANJE:

To je najgloblja vrtina na tem območju s 550 m globine. Polna cev je do 118 m nato brez cevitve do dna. Prehodnost je bila določena s pregledom (karotažo) dne 17.7.2019. Ta je potekala skozi celotno polno cev, ki je v dobrem stanju in brez razpok. Vrtina je prehodna le do 120 m, kjer se nahaja nekakšen stožec razmeroma mehkega materiala, ki se ga ni uspelo prebiti.

V polnem delu cevi so karotažne meritve pokazale izrazito razslojenost vode, ki kaže, da v sedanjem času nizkih vod, voda v zgornjem delu vrtine do globine 80 m zastaja. Zaradi tega je vzorčenje po mnenju Geološkega zavoda Slovenije smiselno le enkrat na teden. Vrtina je pomembna za odkrivanje in sledenje raztopljenega dela kerozina, ki lahko kroži skozi globlji del

vodonosnika. To je še posebej pomembno, če bo treba izvajati bolj dolgoročno opazovanje širjenja in razvoja oblaka onesnaženja v globljih delih vodonosnika v redukcijskih razmerah. V tem primeru bo po mnenju Geološkega zavoda Slovenije smiselno vrtino očistiti in vgraditi pasivni vzorčevalnik v globlje razpoke. Gladina vode je na cca 46,5 m globine, oziroma na koti 69,37-69,58 m n.v. (4.7.-22.7.2019). Ob izredno visokih vodah lahko preliva.

P-37

Opazovalna vrtina je cca 320 m oddaljena od vodnjaka R-13 v črpališču Podračje. Na globini 62,5 m je bil ugotovljen pojav vode v apnencu. Vrtina je dokazano povezana s črpališčem Podračje, zato je podan predlog za izvajanje (rednega) monitoringa oz. vzorčenja na tej vrtini.

P-37 ima uvodno kolono 159 mm in je bila vrtana s premerom 130 mm.

STANJE:

Opazovalna vrtina P-37 je globoka 81 m in ima uvodno kolono le do 3,5 m, niže je odprta vrtina. Prehodna je do globine 78,8 m.

Voda je na globini 41-45 m, na koti med 71,1 in 74,1 m n.v. (4.-17.7.2019). Ob izredno visokih vodah lahko preliva.

Notri je nameščena in zataknjena sonda za merjenje gladine vode od RVK. Nad vrtino je postavljena hišica. Predlagano je, da se v času sušnih dni izvede črpanje z 2 colsko črpalko, da se izčrpa celotna količina vode in oceni stanje vrtine.

R-11

Opazovalna vrtina je ca 440 m oddaljena od črpališča R-13 in je z njim hidravlično povezana. Na več globinah se pojavljajo votline: 80-81 votlina, 96 - 96,25 votlina, 101-101,25 votlina v apnencu. Preide v fliš na 101 m, kjer je po meji večji dotok vode. Črpano je bilo 19 l/s.

R-11 ima uvodno kolono premera 407 mm, polno in filtrsko cev 323 mm in odprti del izvrtan s premerom 260 mm.

STANJE:

To je druga najgloblja vrtina za R-14.

Globoka je 151 m, s filtri od 52 do 82 m nato ima necevljen odprti del do končne globine 151 m. Prehodnost je bila določena 17.7.2019 na 144 m.

Vrtina zajema odprte razpoke, kaverno na globini okoli 80 m, ki predstavlja globoki del dotoka proti črpališču Podračje. Zaradi tega je zelo pomembna tudi za nadaljnji nadzor v naslednjih letih.

Voda se pojavlja v globini 44,9 do 45,3 m (4.7.-21.7.2019), na koti med 73,5 in 73,2 m n.v..

Geološki zavod Slovenije predlaga, da naj se v vrtini izvaja (redni) monitoring oz. vzorčenje.

P-21

Opazovalna vrtina je ca 1130 m oddaljena od črpališča R-13.

Apnenec je brez večjih razpok in kavern, piezometer je bil po koncu vrtanja suh. Po izvrtanju pa se je gladina v vrtini počasi dvignila z naravnim vtokom vode približno 1 l/uro. Gladina vode se odziva na padavine.

Vrtina ima ustje 3", notranji premer cevi 70 mm in premer vrtanja 86 mm.

STANJE:

Opazovalna vrtina P-21 je globoka 76 m, cevitev je le do globine 5 m, prehodna je po celotni globini.

Voda je na globini med 41,3 in 49,4 m, na kotah od 76,1 do 84,2 m n.v.

Na globinah 15 m in 19 m je bila zataknjena jeklena pletenica. Plitvejša je bila odstranjena 21.7.2019, globlja pa je še notri.

Vrtina je pomembna za sledenje širjenja oblaka kerozina, saj je prva najbližja vrtina od P-19 proti črpališčem.

Vpliv se lahko pokaže z določeno zakasnitvijo, ker je prepustnost zajetega dela vodonosnika manjša.

Gladina vode se v času sedanje suše spušča, ob padavinah pa naraste, kar kaže da deluje tako kot v času po njeni izdelavi in da ni prišlo do zamašitve, oziroma pomembnejšega zmanjšanja izdatnosti.

Geološki zavod Slovenije predlaga, da naj se v vrtini nadaljuje z izvajanjem monitoringa oz. vzorčenjem.

P-19

Opazovalna vrtina je ca 2000 m oddaljena od črpališča R-13.

Kaverna je bila zapolnjena z glino na 8 m. Razpoke na 22 in 44 m. Vrtina ima ustje 3", notranji premer cevi 70 mm in premer vrtanja 86 mm.

STANJE:

Globina vrtine je 76 m, prehodna je do 69,51 m.

Gladina vode je med 65,01 in 65,2 m globine, torej na koti 110,3 in 110,2 m n.v.

Prvo vzorčenje v vrtini P-19 je bilo izvedeno 2. 7. 2019. Vzorec je bil pregledan organoleptično in ni imel nobenega vonja. Drugi vzorec vode je bil odvzet 15. 7. 2019, ko pa je voda imela izrazit vonj po ogljikovodikih, bila je belo obarvana in motna. Pred tem pri meritvah gladine v petih različnih dneh pa sonda, tudi še ob zadnji meritvi 10. 7. 2019, ni imela nobenega vonja ali opaznih sledov maščob. 15.7.2019 je bila ugotovljena prisotnost mineralnih olj, ki pa ni bil razliti kerozin.

Po mnenju Geološkega zavoda Slovenije je vrtina P-19 (GKY 415145, GKX 40485) uporabna za lociranje širjenja oblaka, saj je prva primerna vrtina dolvodno od mesta izlitja in se nahaja še na odprtem delu apnenčastega vodonosnika. To pomeni, da se od mesta razlitja do te vrtine lahko razširi oblak onesnaženja tudi neposredno po vodni gladini. Naslovni organ ugotavlja, da v vrtini P-19 ni bil zaznan kerozin, ampak druga mineralna olja in da ni mogoče potrditi vzorčne zveze med izlivom kerozina in rezultati vzorca iz te vrtine, zato izvajanje monitoringa za vrtino P-19 ni mogoče naložiti povzročitelju, saj to v času izdaje te odločbe ni predmet tega upravnega postopka.

Monitoring na objektih R-14 se je začel izvajati dne 15. 7. 2019, na objektih R-11 in P-21 pa 16. 7. 2019. Pogostost vzorčenja na vodnjakih je bila 1-krat dnevno. Z enako pogostostjo se je do 22. 7. 2019 vzorčilo tudi na vrtinah R-11, R-14 in P-21, ki so bile prepoznane kot hidrogeološko primernejši objekti, saj dobivajo vodo iz apnenca, in so zamenjale merilna mesta na vodnjakih, ki zajemajo vodo iz flišnih kamnin. Zaradi nizkega hidrološkega vodnega stanja je bila dne 22.7. 2019 frekvenca vzorčenja na vrtinah zmanjšana in sicer:

- Vrtina R-11 se vzorči vsak tretji dan
- Vrtina R-14 se vzorči vsakih šest dni
- Vrtina P-21 se vzorči vsak drugi dan
- Nova vrtina V-3/19 se vzorči vsak drugi dan, kot je to določeno v točki 1.1. izreka te odločbe.

Geološki zavod Slovenije predlaga, da se v času po enem dnevu od padavin, višjih od 10 mm/dan, do stabilizacije gladine ponovno vzpostavi dnevno vzorčenje na vrtinah R-11, R-14, P-21, P-37 in V-3/19 oziroma se pogostost vzorčenja prilagaja hidrološki situaciji, če je potrebno, tudi večkrat dnevno.

Naslovni organ je na podlagi izjasnitve povzročitelja, podane ustno na zapisnik dne 30. 7. 2019, v 1. točki izreka te odločbe določil, da mora povzročitelj izvajati monitoring na vrtinah R-11, R-14, P-21 in V-3/19. Glede vrtine P-37 je povzročitelj izjavil, da gre za referenčni objekt podjetja Rižanski vodovod Koper d.o.o. – s.r.l., monitoring na tem objektu P-37 pa že izvaja Rižanski vodovod Koper s svojimi rednimi kontrolami, zato ga naslovni organ v točki 1.1. izreka te odločbe ni določil v obseg izvajanja monitoringa povzročitelja.

V vseh vzorcih so se in se bodo izvajale analize na mineralna olja. S to metodo se kvantitativno določa vsebnosti celokupnih ogljikovodikov (mineralnih olj) z infrardečo spektrometrijo. Metodo se uporablja zato, ker je rezultat možno dobiti v nekaj urah po vzorčenju. V kolikor je v vzorcu vsebnost mineralnih olj nad mejo določljivosti, je potrebno izvesti še kvantitativno analizo BTX (benzen, toluen, ksilen) in identifikacijo organskih spojin s plinsko kromatografijo in masnim detektorjem (identifikacija GC/MSD). Vzporedno se izvede tudi GC/MSD v vzorcu izlitega kerozina. Povzročitelj mora za izvedbo vzorčenja in analiz kemijskih parametrov izbrati izvajalca v skladu z zahtevami iz 13. člena Pravilnika o monitoringu podzemnih voda (Uradni list RS, št. 31/09), vzorčenje in analize metode pa morajo biti v skladu s pogoji iz 11. in 12. člena citiranega Pravilnika.

Naslovni organ je pogostost monitoringa na vrtinah, ki so opredeljene v točkah 1.1 in 1.2 izreka te odločbe, določil na podlagi Predloga izvajanja meritev in vzorčenja podzemne vode na območju od Podračja do Dola, št. 512-1160/2019 z dne 24. 7. 2019, ki ga je izdelal Geološki zavod Slovenije. Geološki zavod Slovenije je ocenil, da je kriterij količine padavin v višini 10mm/dan tista količina, ki bi lahko povzročila širjenja oblaka onesnaženja.

Referenčni podatek glede količine padavin, od katerih je odvisna pogostost izvajanja monitoringa, ki ga mora povzročitelj upoštevati v točki 1.1 in 1.2 izreka te odločbe, se odčitava na padavinski postaji Kubed, ki je od mesta izrednega dogodka oddaljena približno 4 km. Poleg tega je treba upoštevati tudi podatek o hidrološkem stanju vodotoka Rižane, ki se izmeri na hidrološki postaji Kubed II Rižana.

Povzročitelj je bil ustno na zapisnik dne 30. 7. 2019 seznanjen tudi z zahtevo, da je v primeru hidrološkega stanja, ko struga Hrastovskega potoka ni suha, potrebno organoleptično opazovati vodotok enkrat dnevno, kar izhaja iz točke 1.3 izreka te odločbe.

Naslovni organ je določil, da mora povzročitelj v primeru zaznanih koncentracij kerozina ali bistveno spremenjeni hidrološki situaciji, pogostost izvajanja monitoringa prilagoditi v soglasju z Agencijo RS za okolje, kar izhaja iz točke 1.4 izreka te odločbe.

Naslovni organ je nadalje v točki 1.5 izreka te odločbe določil, da mora povzročitelj vse rezultate monitoringa isti dan posredovati Agenciji RS za okolje in podjetju Rižanski vodovod Koper d.o.o. – s.r.l., v primeru zaznanih koncentracij kerozina pa tudi Upravi RS za zaščito in reševanje ter Nacionalnemu inštitutu za javno zdravje.

Povzročitelj mora poročilo o izvedenem monitoringu, ki ga mora izvajati v skladu s točkami 1.1, 1.2 in 1.3 izreka te odločbe v obdobju do 30. 9. 2019 predložiti Agenciji RS za okolje v potrditev v roku 20 dni po preteku tega obdobja. Nadaljnja poročila o izvedenem monitoringu mora povzročitelj Agenciji RS za okolje v potrditev predložiti v naslednjih rokih: 31. 3. 2020, 30. 9. 2020 in 31. 3. 2021. Poročilo izvedenega monitoringa mora izkazovati interpretacijo dinamike hidrološkega stanja v korelaciji: gladine, pretoki, padavine, v povezavi s koncentracijami mineralnih olj. Dinamika izvajanja monitoringa in poročanja je vezana na šest mesečna obdobja v trajanju do 31. 3. 2021 kot to izhaja iz 1.6 izreka te odločbe. Celotno obdobje izvajanja monitoringa bo povzelo dva hidrološka cikla visokih voda. Obdobje visokih pretokov na Rižani je od oktobra do aprila, najvišji pretoki znotraj tega obdobja pa so novembra in februarja.

Pogostost izvajanja monitoringa se po 30. 9. 2019 v soglasju z Agencijo RS za okolje prilagaja glede na predloženi načrt izvajanja monitoringa s strani povzročitelja. Povzročitelj mora načrt izvajanja monitoringa v obdobju od 30. 9. 2019 dalje, predložiti Agenciji RS za okolje v potrditev do 2. 9. 2019 kot to izhaja iz točke 1.7 izreka te odločbe.

K 2. točki izreka

Naslovni organ je v dopolnilni odločbi št. 35400-351/2019-19 z dne 3. 7. 2019 določil preprečevalni ukrep z namenom možnosti sanacije oblaka kerozina v ožjem območju pod mestom razlitja, in sicer, da mora povzročitelj, v sodelovanju z Geološkim zavodom Slovenije, pripraviti lokacijo in načrt vrtin ter vse potrebno za izvedbo vrtanja. Povzročitelj je pristopil k izvedbi tega preprečevalnega ukrepa kot enega od možnih načinov za odstranitev kerozina, ki je iztekel v okolje in ga ni bilo mogoče odstraniti z ukrepi na kraju razlitja. Dokler ni jasno, kakšne vplive bo povzročilo onesnaženje in kaj se z njim dogaja, je potrebno še vedno načrtovati tudi sanacijo na samem območju izlitja.

S strani Geološkega zavoda Slovenije so bile predlagane tri lokacije, za izvedbo novih vrtin, ki bi omogočale omejitve širjenja in obvladovanja oblaka kerozina in sicer:

- V-1/19 v nezasičeni coni neposredno pod mestom izlitja kerozina (okvirno med kotama 200 in 68 m n.m.)
- V-2/19 v zasičeni coni in coni nihanja podzemne vode pod mestom razlitja (okvirno med kotama 152 in 38 m.n.m.) ter
- V-3/19 v zasičeni coni in coni nihanja podzemne vode dol vodno od mesta razlitja v močni smeri širjenja onesnaževala proti vrtini P-19 (okvirno med kotama 152 in 38 m.n.m.)

V nadaljevanju so opisane predlagane vrtine:

Vrtina V1/19: koordinate GKY 415273, GKX: 39818 (dolžina 65 m, smer 240, naklon 24), makadamska pot, ki pelje proti zgornjemu vhodu v tunel.

Namen: Raziskovalna vrtina, ugotovi se stanje na mestu pod izlitjem (omočenost razpok v kamnini, od kje do kje je kamnina omočena, koncentracija). Na podlagi rezultatov, predvsem tveganja, da se lahko po vrtinah onesnaževalo razširja v kakšno bolj prepustno cono, se lahko določi izvedba dodatnih poševnih vrtin, ki bi dosegle druge dele potencialno omočenih con.

Vrtina V2/19: koordinate GKY 415290, GKX 39857 (dolžina 100 m, navpična), SV od Vrtine 1, na ravnini. Namen: za ugotavljanje nivoja podzemne vode pod izlitjem in tudi morebitno spremljanje onesnaževala pod nivojem podzemne vode.

Vrtina V3/19: koordinate GKY: 415235, GKX: 40144, je locirana v najverjetnejši smeri potovanja onesnaževala, ko bo doseglo podzemno vodo in tudi za spremljanje nivoja podzemne vode.

Povzročitelj se je za izvedbo vrtine V-3/19, na lokaciji Dol pri Hrastovljah (GKY: 415235, GKX: 40144), odločil, ker jo je ocenil za najprimernejšo, saj naj bi zagotavljala ugotovitev dejanske globine do podzemne vode in razpona njenega nihanja, možnost opazovanja in kontrole razvoja onesnaženja v primeru naravne remediacije, hkrati pa se na njej lahko preuči možnost naravne ali pospešene remediacije z izčrpavanjem ter s pospešeno kemijsko ali mikrobiološko razgradnjo, če bi v prihodnje prišlo do uporabe takih tehnik na tem mestu. Namenjena je torej lociranju razširjenosti oblaka onesnaževala z izlitjem kerozina (točka 2.1 izreka te odločbe), oceni hitrosti njegovega širjenja in morebitni remediaciji. Hkrati vrtina V-3/19 zagotavlja dolgoročno vzorčenje ter izvajanje meritev v sami vrtini. Drugi namen vrtine V-3/19 je možnost črpanja vode iz vrtine v količini od 2 do 4 l/s za namen izčrpavanja in čiščenja, oziroma odvoza onesnažene ali delno prečiščene vode. Predvidena globina vrtine je bila 150,0 m, kar je bilo tudi izvedeno. Vrtina V-3/19 je bila izvrtana na osnovi Projektne naloge za izdelavo projekta vrtine V-3 v Dolu pri Hrastovljah (J. Prestor, B. Celarc, Geološki zavod Slovenije), Rudarskega načrta za izvajanje raziskovalno piezometrične vrtine V-3 na območju Dola pri Hrastovljah (št.: RN-33/19, R. Benček, Hidroinvest d.o.o.) in Dodatka rudarskemu načrtu za izvajanje raziskovalno piezometrične vrtine V-3/19 na območju Dola pri Hrastovljah (št.: RN-33A/19, R. Benček, Hidroinvest d.o.o.). Povzročitelj je s strani podjetja Rižanski vodovod Koper d.o.o.- s.r.l. pridobil pozitivno mnenje k vrtini V3/19, saj je vrtina locirana na vodovarstvenem območju (VVOII) zajetja Rižane. Povzročitelj je s strani Direkcije Republike Slovenije za vode pridobil tudi dovoljenje za podzemne vode. Vrtalna dela so potekala med 12.7. in 22.7.2019, vrtina V-3/19 je dosegla končno globino 150,0 m. V vrtini V-3/19 so se dne 25.7.2019 izvedle karotažne meritve. Posnetek izvedene karotaže bo pokazal, kje je apnenec razpokan ter kje so glavni dotoki podzemne vode, kar je pomembno zaradi morebitnih nadaljnjih ukrepov (točka 2.2 izreka te odločbe). Povzročitelj mora pri izvedbi črpalnega preizkusa zagotoviti zadrževalni bazen za

izčrpano vodo iz vrtine (točka 2.5 izreka te odločbe), ki se sme uporabljati le za raziskovalne namene, kar pomeni, da je izčrpano vodo pred izpustom v okolje ali odvozom treba analizirati zaradi morebitne prisotnosti onesnaženosti.

Vrtina V-3/19 se v začetni fazi ni zacevila s piezometričnimi cevmi, ustje vrtine se je uredilo z jekleno kapo in ključavnico, v vrtino se je vgradila sonda za kontinuirane meritve nivojev podzemne vode. V kolikor bi se izkazalo, da so ob večjih padavinah dotoki podzemne vode v vrtino večji in se nivo podzemne vode dvigne, se lahko vrtina V-3 zacevi s filtrskimi cevmi in se vanjo vgradi potopna črpalka (točka 2.4 izreka te odločbe).

Po končanih vrtalnih delih je treba opraviti čiščenje (aktivacijo) vrtine ter nalivalni preizkus predvsem zaradi zagotavljanja kvalitete jemanja vzorcev podzemne vode (točka 2.3 izreka te odločbe). Povzročitelj mora predložiti program nadaljnje rabe za opazovalno vrtino V-3/19 (točka 2.6 izreka te odločbe).

K 3. točki izreka

Iz Predloga izvajanja meritev in vzorčenja podzemne vode na območju od Podračja do Dola, št. 512-1160/2019 z dne 24. 7. 2019, ki ga je izdelal Geološki zavod Slovenije, izhaja tudi ugotovitev, da sta vrtini večjega premera, R-11 in R-14, primerni tudi za vgradnjo zmogljivejših črpalk (10-20 l/s), ki bi lahko služile za izčrpavanje onesnaženja, če bi se izkazalo, da je to smiselno. Slednje je predvsem odvisno od koncentracij kerozina, če bi do njih prišlo, ter od možnosti oziroma učinkovitosti čiščenja ter odvajanja izčrpane in prečiščene vode.

Geološki zavod Slovenije je predlagal karotažne meritve vrtin R-11 in R-14 z namenom ugotavljanja stanja vrtine: prehodnosti, stanja sten, cevi, morebitnih porušitev in materiala na stenah in dnu vrtine. Karotaža istočasno pokaže mesta dotokov vode vzdolž vrtine, kar je potrebno vedeti za načrtovanje vrste čiščenja in tudi vzorčenja, saj so gladine vode razmeroma globoko, večinoma med 20 in 80 m. Povzročitelj je sledil predlogu Geološkega zavoda Slovenije in že izvedel pregled vrtine R-14 s karotažo, zato, da bi nato na podlagi rezultatov naredil načrt čiščenja vrtin tako, da bi bili vrtini pripravljeni tudi za morebitno črpanje (točka 3. izreka te odločbe). Namen vrtine V-3/19 je lociranje oblaka onesnaževala, ocena hitrosti njegovega širjenja in morebitna remediacija. Zagotavlja možnost opazovanja in kontrole razvoja onesnaženja v primeru naravne remediacije, hkrati pa se na njej lahko preuči možnost pospešene remediacije z izčrpavanjem ter s pospešeno kemijsko ali mikrobiološko razgradnjo, če bi v prihodnje prišlo do uporabe takih tehnik na tem mestu. Vrtina je namenjena tudi za morebitno črpanje, če jo bo oblak onesnaženja dosegel, zato je naslovni organ načrt priprave vrtine za odstranjevanje kerozina v točki 3. izreka te odločbe določil tudi za novo vrtino V-3/19.

Naslovni organ je tako v sklopu preprečevalnih ukrepov povzročitelju z namenom priprave na situacijo, ko bo zaznana detekcija kerozina v vrtinah, določil obveznost izdelave načrtov priprave vrtin, kar predstavlja izvedbeni projekt oz. predvideni načrt sanacije v primeru nastanka okoljske škode. Povzročitelj mora zato pred pojavom onesnaženosti podzemne vode s kerozinom pripraviti in v potrditev Agenciji RS za okolje posredovati v roku 30 dni od vročitve te odločbe načrte priprave vrtin, kar izhaja iz točke 3. izreka te odločbe.

Povzročitelj mora zagotoviti ukrepe za omejitev širjenja, obvladovanja in sanacije oblaka kerozina, kar izvaja:

- s kontrolo sproščanja onesnaževal od mesta razlitja proti zajetjem
- z ugotavljanjem možnosti in izvedbo izčrpavanja kerozina pod mestom in dolvodno od mesta razlitja
- z ugotavljanjem možnosti in izvedbo naravne ali pospešene remediacije razlitja.

K 4. točki izreka

Iz dokumenta »Simulacija bilance izčrpavanja kerozina pri različnih scenarijih količine odvzema in koncentracijah, št. 515-1160/2019 z dne 24. 7. 2019, ki ga je izdelal Geološki zavod Slovenije, izhaja ocena (simulacija) izračuna količine kerozina, bi ga lahko pridobili z

izčrpavanjem iz vrtin z različno izdatnostjo in ob različnih koncentracijah kerozina v vodi, predpostavka je, da so koncentracije mineralnih olj identične koncentraciji kerozina. Iz dokumenta izhaja, da bo treba plavajoči del onesnaževala, ki bi se nabral v vrtinah in zajetih kavernah v vsakem primeru odstraniti, pri čemer pa do samega pojava ni natančno jasno, ali bo do takega nabiranja prišlo, v kakšni meri in kje. Z veliko verjetnostjo se lahko te pojave pričakuje predvsem po močnih padavinah, ne pa v času nizkih pretokov Rižane ter manjših lokalnih padavinah.

Geološki zavod Slovenije izpostavlja, da z veliko verjetnostjo lahko pričakujemo, da izvira in vodnjakov na ta način, to je z izčrpavanjem iz vrtin, ne bo možno povsem zaščititi, saj bi se takrat onesnaženje preneslo po večini kavern proti izviru in črpališčem. Pri tem bi z vrtinami lahko izčrpavali le zelo majhen del celotne onesnažene vode.

Na podlagi podobnega razlivanja pri Obrovu se predvideva, da se bo večina mase onesnaževala zadržala na mestu izlivanja pod predorom, ki je sedaj zaščiten s folijo in da se bo sprostil le manjši odstotek onesnaženja. Koncentracije bi bile, v primeru privzetih disperzivnosti iz primera Obrov, red velikosti pod 1 mg/l na izviru Rižane, vsekakor pa bi morali upoštevati tudi možnost turbulentnih podzemnih tokov v času močnih padavin, pri katerih bi lahko prišlo do prenosa zmesi vode in kerozina skozi odprte kaverne proti izviru in črpališčem z večjo koncentracijo.

Geološki zavod Slovenije je podal teoretične izračune, ki so namenjeni temu, da se lahko načrti in nadaljnje odločitve lažje usklajujejo in sprejemajo na podlagi pregleda učinkovitosti in koristi glede na stroške in učinke. To vprašanje je povezano tudi z vprašanjem o dovoljenih koncentracijah pri izpustih načrpane vode, po drugi strani pa tudi z načrtovanjem sistemov čiščenja, oziroma stopnje zelene očiščenosti načrpane onesnažene vode.

Geološki zavod Slovenije navaja simulacijo, da bi v primeru, da bi črpali eno vrtino s pretokom 10 l/s, pridobili 864 m³ mešanice vode in kerozina na dan ter v primeru koncentracije 5 mg/l mineralnih olj v enem dnevu iz nje pridobili 4,3 kg onesnaževala, pri 10 mg/l 8,4 kg ter pri 50 mg/l 43,2 kg. Takšna je pričakovana izdatnost vrtine R-14. Izdatnost vrtine R-11 je bila testirana na do 19 l/s, kar pomeni, da bi iz nje lahko pridobili ob istih koncentracijah največ dvakrat toliko kerozina.

Geološki zavod Slovenije nadalje ocenjuje, da je hidrogeološko pričakovati, da bi se kljub črpanju te količine oblag onesnaževala v primeru večjih koncentracij razpršil po celotnem ožjem območju Podračja. Zato bi bilo pričakovano, da bo v tem času dosegel tudi samo črpališče Podračje in morda druge dolvodne objekte.

Geološki zavod Slovenije opozarja, da bi bilo v tem primeru potrebno očistiti tudi samo črpališče. Ti vodnjaki imajo bistveno večjo kapaciteto oziroma izdatnost. Kajti simulacija kaže, da bi črpanje 100 l/s ob koncentraciji 5 mg/l dnevno odstranilo 43 kg kerozina, pri 10 mg/l 86,4 kg ter pri 50 mg/l kar 432 kg/l.

Geološki zavod Slovenije navaja, da pri nizkih koncentracijah onesnaževala črpanje relativno majhnih količin vode (do 10 l/s) odstrani zelo majhen del kerozina. Zato bi moralo črpanje potekati dalj časa, več mesecev. Zaradi kraško-raspoklinske narave tega vodonosnika je njegov odziv na padavine hiter in izrazit, z dvigom gladine za več deset metrov ter povečanjem hitrosti toka iz 0,6 do 1,7 m/dan na več deset metrov na dan. Takrat tok vode iz Podračja v Tonaže potrebuje le do nekaj ur. Ker še ni na razpolago boljših ocen, se Geološki zavod Slovenije opira na izračun oziroma oceno iz Hidrogeološkega konceptualnega modela z dne 8.7.2019 z napovedjo, da bi se 37 do 42 ur po dežju kerozin lahko pojavil z najvišjo koncentracijo 0,87 do 0,67 mg/l v Podračju in Tonažih, val pa bi trajal okoli dva dni. Geološki zavod Slovenije poudarja, da so vse te napovedi zelo negotove, saj je vse zelo odvisno od sosledja in jakosti padavinskih dogodkov, za katere pa je možna neskončna množica kombinacij, tudi takih, ki jih ne bi mogli najti niti v večdesetletnem dosedanjem obdobju. Zato predlaga načrtovanje ukrepov, ki omogoča sprotne prilagajanje aktivnosti na ugotovljeno situacijo iz rezultatov izvajanja monitoringa koncentracij kerozina v opazovalnih vrtinah in črpališčih.

Geološki zavod Slovenije na podlagi predhodno ugotovljenih ocen tveganja in učinkov izčrpavanja iz vrtin predlaga, da naj se za ukrepanje v zvezi s črpanjem iz vrtin in čiščenjem te

vode pripravi načrt sanacije, kot to izhaja iz 4. točke izreka te odločbe. V primeru pojava onesnaženja Geološki zavod Slovenije predlaga, da se postopa v naslednjem vrstnem redu:

1. V vseh vodnjakih na črpališčih ter vseh opazovalnih vrtinah (ne le tiste, ki se vzorčijo) se:
 - a. izmeri koncentracije mineralnih olj
 - b. preveri, ali se na gladini vode pojavlja plavajoča frakcija mineralnih olj in v kakšni debelini
2. V primeru, da se ugotovi plavajoči del onesnaženja, se ta začne odstranjevati z mobilnim sistemom črpanja.
3. Ugotovi se, za kakšne količine in kakšne koncentracije gre in ali gre za aktivni dotok onesnaženja.
4. Nato se odloči za nadaljnji postopek in pristopi k izvedbi izčrpavanja na najbolj primernih vrtinah oz. tistih z zaznanimi pomembnimi koncentracijami. O nadaljnjem postopku se odloči najkasneje v treh dneh po pojavu onesnaženja. Najkasneje v petih dneh po odločitvi pa se začne z odstranjevanjem kerozina iz vrtin.

Postopki izvajanja načrta sanacije bi morali biti, glede na predlog Geološkega zavoda Slovenije, opisani na možne scenarije pojava:

- 1) Plavajoče frakcije kerozina
- 2) Razmeroma visoke raztopljene koncentracije kerozina
- 3) Koncentracije pod 1 mg/l
- 4) Lokacije teh pojavov (št. objektov z zaznanimi koncentracijami in njihove tehnične možnosti čiščenja).

Glede na predlog Geološkega zavoda Slovenije naj imajo črpalke za izčrpavanje naslednje tehnične značilnosti in premer 4-8":

- črpalka mora imeti zmogljivost 15 l/s, dvizno višino vsaj 100 m in frekvenčno regulacijo
- črpalka ima zmogljivost 4 l/s, dvizno višino vsaj 60 m in frekvenčno regulacijo.

Potrebno je pripraviti načrt vgradnje črpalke in površinskih cevi za odvodnjo vode, ki naj imajo premer vsaj 2-3".

V kolikor bo prišlo do izvedbe sanacijskega ukrepa črpanja vode s kerozinom iz vrtin, je potrebno v sanacijskem načrtu določiti tudi način odvajanja izčrpane vode v okolje. Geološki zavod ocenjuje, da bi bilo predhodno očiščeno vodo na mobilni čistilni napravi teoretično možno izpuščati v bližnji, trenutno suh kanal v flišu, ki pa je nižje speljan mimo vodarne. Zato je možno in pričakovano, da bi ta voda še pred vodarno poniknila v nezasičeno cono in še bližje črpališču R-13, kar pa bi bilo neugodno za stanje podzemne vode. Zato je ta rešitev hidrogeološko neprimerna, razen v primeru, da bi se izčrpana voda očistila pod 5 mikro g/L mineralnih olj.

Povzročitelj mora zato pripraviti načrt odvajanja in čiščenja izčrpane vode, ki vključuje pripravo zadrževalnega bazena, napravo za čiščenje te vode, dnevnik s tehničnimi podatki o obdelavi te vode ter za izvedbo izpusta v okolje. V izčrpani vodi in pred izpustom te vode v okolje se mora določati vsebnosti celotnih ogljikovodikov. Naslovni organ predlaga, da se prečiščeno vodo odvaja v vodotok Rižana, pri čemer jo je treba očistiti do takih koncentracij, da se v vodotoku Rižana zagotavlja dobro kemijsko in dobro ekološko stanje.

Mejna vrednost za parameter celotni ogljikovodiki (mineralna olja), se izračuna z uporabo spodnje formule, pri čemer ne glede na izračunano vrednost, koncentracija ne sme preseči 5mg/l za celotne ogljikovodike in sicer:

$MVK = OSK \times Q_{Rižana} / Q$, pri čemer je:

$Q_{Rižana}$ dejanski pretok Rižane izmerjen na merilni postaji Kubed II Rižana, ki je on-line dostopen na spletni strani ARSO v L/s;

Q pretok izčrpane odpadne vode, ki se odvaja v Rižano v L/s;

OSK standard kakovosti (LP-OSK za dobro ekološko stanje) za parameter celotni ogljikovodiki (mineralna olja) iz Uredbe o stanju površinskih voda, ki znaša 0,05 mg/L.

Prispevno zaledje Hrastoveljskega potoka je 7 km². Glede na to, da je potok trenutno suh, da odvaja vodo iz prispevnega zaledja črpališč ter da je možno in pričakovano, da voda iz potoka že pred vodarno deloma ponika v nezasičeno cono v bližini črpalnih vodnjakov vodarne, je

izpust v Hrastoveljski potok nesprejemljiv. Zato naslovni organ predlaga, da se s kerozinom onesnažena voda po ustreznem predhodnem čiščenju odvaja v Rižano, na lokaciji dolvodno od ribogojnice.

Prispevno zaledje Rižane na hidrološki postaji Kubed II Rižana je 204 km², prispevno zaledje Rižane na hidrološki postaji Dekani pa 253 km². V skladu z Uredbo o emisiji snovi in toplote pri odvajanju v vode in javno kanalizacijo je mejna vrednost za odvajanje neposredno v vode z onesnaženo vodo za mineralna olja 5 mg/L. Ker pa ima Rižana v nizkovodnem stanju zelo nizek pretok (obdobni srednji nizki pretok 1965 – 2017 znaša 0,181 m³/s), take koncentracije ne zagotavljajo vzdrževanja dobrega ekološkega stanja Rižane glede vsebnosti mineralnih olj. Zato je potrebno za izračun mejne vrednosti koncentracij pred izpustom (MVK) v Rižano upoštevati zgoraj navedeno formulo iz Uredbe o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo (Priloga 2, točka 2), pri čemer ne glede na izračunano vrednost, koncentracija mineralnih olj v onesnaženi vodi ne sme preseči 5mg/l za celotne ogljikovodike.

K 5. točki izreka

Kot je določeno v točki 5. izreka te odločbe, mora povzročitelj v primeru onesnažene vode s kerozinom na vodotoku Rižane in ostalih površinskih vodah v zaledju izvira Rižane obvestiti Upravo za zaščito in reševanje, Center za obveščanje, hkrati mora povzročitelj obvestiti Upravo za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, NIJZ in Ribiško družino Koper.

K 6. točki izreka

Povzročitelj v skladu s prvim odstavkom 110f. člena ZVO-1 krije stroške preprečevalnih oz. sanacijskih ukrepov izvedenih na podlagi ZVO-1. V skladu s petim odstavkom 110f. člena ZVO-1 ima ministrstvo pravico z odločbo zahtevati povračilo stroškov za izvedbo ukrepov po ZVO-1, ki jih je samo izvedlo in sicer v petih letih od dne, ko so bili izvedeni, oz. od dne, ko je bil ugotovljen povzročitelj okoljske škode. V skladu s petim odstavkom 213. člena v povezavi z 118. členom ZUP je bilo treba v izreku te odločbe odločiti tudi o stroških postopka. Ker bo naslovni organ o nastalih strokih v upravni zadevi odreditve ukrepov za preprečevanje nastanka okoljske škode izdal poseben sklep, je bilo odločeno, kot to izhaja iz točke 6. izreka te odločbe.

Pouk o pravnem sredstvu: Zoper to odločbo pritožba ni dovoljena, dopustno pa je sprožiti upravni spor z vložitvijo tožbe pri Upravnem sodišču Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana, v roku 30 dni po prejemu te odločbe. Tožba se vloži neposredno pisno pri navedenemu sodišču ali se mu pošlje po pošti. Tožbi je poleg odločbe, ki se izpodbija, v izvirniku, prepisu ali kopiji potrebno priložiti tudi po en prepis ali kopijo tožbe za toženca, če je kdo prizadet z upravnim aktom pa tudi zanj.

Postopek vodila:

mag. Suzana Rak Zavasnik
podsekretarka

mag. Lilijana Kozlovič
v.d. generalnega direktorja

Vročiti osebno:

- SŽ – Infrastruktura, d.o.o., Kolodvorska ulica 11, 1000 Ljubljana

Poslati:

- Inšpektorat RS za okolje in prostor, Dunajska cesta 58, 1000 Ljubljana
(gp.irsop@gov.si)